

RP 8/2005 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 30 kap. 13 § i strafflagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att strafflagen ändras så straffansvaret för tagande av muta i näringsverksamhet utsträcks till att gälla juridiska personer. Med den föreslagna lagen genomförs i Finland Europeiska unionens

rambeslut om kampen mot korruption inom den privata sektorn.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft senast den 22 juli 2005.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Inledning.....	3
2. Nuläge	4
2.1. Lagstiftning och praxis.....	4
2.2. Rambeslutet om kampen mot korruption inom den privata sektorn	4
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	9
4. Propositionens konsekvenser	9
5. Beredningen av propositionen	10
DETALJMOTIVERING.....	11
1. Lagförslag.....	11
30 kap. Om näringsbrott.....	11
2. Ikraftträdande.....	12
LAGFÖRSLAG	13
om ändring av 30 kap. 13 § i strafflagen	13
BILAGA.....	14
PARALLELLTEXTER.....	14
om ändring av 30 kap. 13 § i strafflagen	14
BILAGA.....	15
RÅDETS RAMBESLUT	15

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Propositionen grundar sig på rådets rambeslut om kampen mot korruption inom den privata sektorn (EGT nr L 192, 31.7.2003).

Målet med detta rambeslut är i synnerhet att se till att såväl aktiv som passiv korruption inom den privata sektorn straffbeläggs i alla medlemsstater, att även juridiska personer kan ställas till ansvar för dessa brott och att påföljderna för brotten är effektiva, proportionerliga och avskräckande.

I takt med globaliseringen har det under de senaste åren skett en ökning av den gränsöverskridande handeln med varor och tjänster. Mot denna bakgrund är det inte endast ett nationellt problem om det förekommer korruption inom den privata sektorn utan även ett gränsöverskridande problem, som mest effektivt bekämpas med en gemensam åtgärd från Europeiska unionens sida. I rambeslutet anses att särskild vikt skall fästas vid kampen mot korruption inom såväl den offentliga som den privata sektorn. Korruption inom båda dessa sektorer utgör ett hot mot rätts-samhället. Den snedvrider konkurrensen i samband med köp av varor eller kommersiella tjänster och hindrar en sund ekonomisk utveckling.

Enligt artikel 29 i Fördraget om Europeiska unionen är det unionens mål att ge medborgarna en hög säkerhetsnivå inom området för frihet, säkerhet och rättvisa, och detta mål skall uppnås genom förebyggande och bekämpande av brottslighet, vare sig denna är organiserad eller ej, inklusive korruption. Enligt punkt 48 i slutsatserna från Europeiska rådets sammanträde i Tammerfors den 15—16 oktober 1999 är korruption en sektor med särskild betydelse när det gäller fastställande av minimibestämmelser för vad som utgör en straffbar handling i medlemsstaterna och de påföljder som skall tillämpas.

Finland har antagit ett stort antal internationella avtal och förpliktelser där man förbinder sig att vidta åtgärder mot korruption inom den offentliga sektorn. De viktigaste av

dessa är den av Europeiska unionens råd den 26 maj 1997 godkända konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i (EGT 195, 25.6.1997) samt den av OECD:s förhandlingskonferens den 21 november 1997 antagna konventionen om bekämpande av bestickning av utländska offentliga tjänstemän i internationella affärsförbindelser (FördrS 14/1999). Finland binds också av Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (FördrS 20/2004) som ingicks i november 2000 och som också innehåller bestämmelser om bestickning av tjänstemän.

Finland har även antagit internationella avtal och förpliktelser som gäller korruption inom den privata sektorn. Europarådet har antagit en straffrättslig konvention om korruption (FördrS 108/2002), nedan ER:s korruptionskonvention, som öppnades för undertecknande den 27 januari 1999. Den innehåller även bestämmelser om kampen mot korruption inom den privata sektorn. Till denna konvention hänför sig ett avtal om inrättande av en grupp av stater mot korruption (GRECO), till vilket Finland har anslutit sig. GRECO och en arbetsgrupp vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) övervakar genomförandet av nämnda konventioner mot korruption i de stater som anslutit sig till konventionerna. Dessutom har Finland i december 2003 undertecknat Förenta Nationernas övergripande konvention mot korruption, som antogs av generalförsamlingen den 31 oktober 2003 (resolution 58/4). Även denna konvention innehåller bestämmelser om korruption inom den privata sektorn.

Den 22 december 1998 antog Europeiska unionens råd även gemensam åtgärd 98/742/RIF rörande korruption inom den privata sektorn. I samband med antagandet av den gemensamma åtgärden avgav rådet också en förklaring, varav det framgår att rådet är enigt om att den gemensamma åtgärden

utgör det första steget på EU-nivå i kampen mot sådan korruption. Det rambeslut som nu genomförs upphäver den år 1998 antagna gemensamma åtgärden.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Givandet och tagandet av muta i näringsverksamhet överfördes som en del av det första skedet av totalrevideringen av strafflagen från lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet (1061/1978) till den nuvarande platsen i strafflagens (39/1889) 30 kap. om näringsbrott. I samband med denna överföring utvidgades tillämpningsområdet för bestämmelserna om mutor i näringslivet och förenhetligades med de bestämmelser om mutor inom den offentliga sektorn som trätt i kraft den 1 januari 1990 som del av totalrevideringen av bestämmelserna om tjänstebrott (792/1989). I den paragraf som gäller tagande av muta gjordes en smärre justering 2002 i samband med godkännandet av ER:s korruptionskonvention och revideringen av bestämmelserna om tjänstebrott (604/2002).

För givande av muta i näringsverksamhet straffas enligt 30 kap. 7 § i strafflagen den som utlovar, erbjuder eller ger

1) någon som är anställd hos en näringsidkare, 2) en medlem av förvaltningsrådet eller styrelsen i en sammanslutning eller stiftelse som idkar näring, eller en sådan sammanslutnings eller stiftelses verkställande direktör, revisor eller likvidator eller 3) någon som fullgör ett uppdrag för en näringsidkare en orättmätig förmån (muta) som är avsedd för den mutade själv eller någon annan, för att förmå den mutade att i befattningen eller uppdraget gynna den som givit mutan eller någon annan, eller för att belöna den mutade för sådant gynnande. Straffet är böter eller fängelse i högst två år.

Både någon som är anställd hos en näringsidkare och en person i ledande eller annars betydande ställning i ett företag som idkar näring kan således göra sig skyldig till givande av muta i näringsverksamhet. Likaså kan den som handlar på en näringsidkares vägnar vara gärningsman i fråga om mutbrott.

De i fråga om vilka givande av muta på beskrivet sätt utgör givande av muta i näringsverksamhet kan enligt 30 kap. 8 § i strafflagen göra sig skyldiga till tagande av muta i näringsverksamhet då de utför sina uppgifter. Om någon i nämnda ställning för egen del eller för någon annans räkning begär eller på annat sätt tar initiativ för att få en muta, tar emot eller godtar en muta för att i anställningen eller uppdraget gynna den som givit mutan eller någon annan, eller som belöning för sådant gynnande, skall han eller hon för tagande av muta i näringsverksamhet dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Allmänna åklagaren får inte väcka åtal för aktiv eller passiv korruption i näringsverksamhet enligt 30 kap. 12 § 2 mom., om inte målsäganden anmäler brottet till åtal eller om inte ett synnerligen viktigt allmänt intresse kräver att åtal väcks.

Enligt strafflagens 30 kap. 13 §, som gäller straffansvar för juridiska personer, tillämpas på bl.a. givande av muta i näringsverksamhet vad som föreskrivs om straffansvar för juridiska personer. Straffansvar för tagande av muta i näringsverksamhet gäller däremot inte för juridiska personer.

Straffbestämmelserna angående givande och tagande av muta i näringsverksamhet har de senaste åren tillämpats mycket sällan. Åren 1996 och 1997 avstod åklagaren från att väcka åtal mot några personer för givande och tagande av muta i näringsverksamhet och några åtal förkastades. En person meddelades domseftergift i fråga om tagande av muta i näringsverksamhet. År 2002 dömdes en person för tagande av muta i näringsverksamhet till villkorligt fängelse som en del av en dom för flera brott. Någon juridisk person har veterligen inte dömts till samfundsbot för givande av muta i affärsverksamhet.

2.2. Rambeslutet om kampen mot korruption inom den privata sektorn

Artikel 1. Definitioner. I artikel 1 i rambeslutet definieras vad som i rambeslutet avses med "juridisk person" och hur uttrycket "pliktförsummelse" skall förstås.

I rambeslutet avses med "juridisk person" var och en som har denna status enligt tillämplig nationell lagstiftning, med undantag

för stater eller andra offentliga organ vid utövandet av de befogenheter som de har i egenskap av statsmakter samt offentliga internationella organisationer. Definitionen motsvarar de definitioner som vanligtvis används i internationella avtal. I 9 kap. i strafflagen som gäller straffansvar för juridiska personer avses med juridisk person ett samfund, en stiftelse eller någon annan juridisk person. I lagen om näringsförbud (1059/1985) definieras kretsen av de personer som kan meddelas näringsförbud. Detta behandlas närmare i samband med artikel 6.

Uttrycket "pliktförsummelse" är av betydelse vid avgränsning av straffbarheten i fråga om mutbrott, varför uttrycket granskas i samband med artikel 2.

Artikel 2. Aktiv och passiv korruption inom den privata sektorn. I artikel 2.1 föreskrivs att aktiv och passiv korruption i affärsverksamhet skall straffbeläggas. Enligt artikel 2.2 skall artikel 2.1 tillämpas på affärsverksamhet som bedrivs inom både vinstdrivande företag och ideella organisationer.

Bestämmelserna i 30 kap. 7 § i strafflagen om straff för aktivt och i 8 § om passivt mutbrott som begås i näringsverksamhet uppfyller kraven i avtalet.

Strafflagens mutbestämmelser gäller anställda hos näringsidkare, personer som fullgör uppdrag för näringsidkarens räkning samt medlemmar i övriga organ som ansvarar för näringsidkarens administration, revisorer och likvidatorer. Till denna del kan bestämmelsen i sak anses motsvara uttrycket "en person som leder eller arbetar för ett företag inom den privata sektorn" i artikel 2.1 punkt a i rambeslutet och uttrycket en person som "i någon egenskap i ledande ställning eller som anställd i ett företag inom den privata sektorn" i artikel 2.1 punkt b. Uttrycken motsvarar i sak bestämmelserna om korruption inom den privata sektorn i ER:s korruptionskonvention (RP 77/2001 rd, s. 96).

Begreppet näringsverksamhet i strafflagen är uppenbarligen vidare än begreppet affärsverksamhet i rambeslutet eftersom det inkluderar affärsverksamhet även beträffande företag som inte eftersträvar vinst.

Även strafflagens beskrivningar av tillvägagångssätten "utlovar, erbjuder eller ger"

samt "begär eller på annat sätt tar initiativ för att få en muta, tar emot eller godkänner en muta" täcker de tillvägagångssätt som enligt rambeslutet förutsätts vara straffbara.

I artikeln om aktiv och passiv korruption i rambeslutet förutsätts att givande eller tagande av en otillbörlig förmån ("undue advantage") skall kriminaliseras. Uttrycket har också använts i andra internationella konventioner mot korruption där uttrycket "undue" vanligtvis har översatts till svenska med "orättmätig". Kravet förutsätter inte några ändringar i finsk lagstiftning. I strafflagens nuvarande bestämmelser om mutbrott i näringsverksamhet räcker rekvisitet "orättmätig", som karakteriserar en muta, till för att täcka rambeslutets uttryck "undue". Uttrycket har också använts i vissa mutbestämmelser som gäller den offentliga sektorn i 40 kap. i strafflagen. Även begreppet "förmån" i strafflagen är omfattande. Utöver en ekonomisk förmån kan även en förmån med affektionsvärde vara en i strafflagen avsedd "muta" (RP 66/1988 rd, s 85).

Förutsättningen för straffbarhet i fråga om aktiv korruption enligt rambeslutet är att man utför handlingen för att den person som mutas "i strid med sina skyldigheter" skall utföra eller underlåta att utföra en handling. Straffbarheten i fråga om passiv korruption förutsätter på motsvarande sätt att den som tar emot en muta "i strid med sina skyldigheter" utför eller underlåter att utföra en handling.

Uttrycket "pliktförsummelse" skall enligt artikel 1 förstås i enlighet med nationell lagstiftning. För den har dock fastställts två alternativa minimigränser. Begreppet "pliktförsummelse" i nationell lagstiftning bör som ett minimum omfatta varje illojalt beteende som utgör en försummelse av en föreskriven plikt, eller, i förekommande fall, åsidosättande av sådana regler för eller anvisningar om yrkesverksamhet som gäller för en person som i vilken egenskap som helst leder eller arbetar för ett företag inom den privata sektorn. Enligt det första alternativet avses med "i strid med sina plikter" en garanti för att man inte bryter mot de allmänna lojalitetsprinciperna inom affärslivet. Brytande mot vilken lojalitetsprincip som helst innebär dock inte "brott mot plikter" utan det illojala beteendet skall

strida mot lagen (a breach of statutory duty).

Uttrycket i 30 kap. 7 § i strafflagen, "förmå den mutade att gynna den som givit mutan eller någon annan eller att belöna den mutade för sådant gynnande", torde täcka konventionens avsikt om handlande i strid med plikterna. Enligt motiveringen till den gällande straffbestämmelsen är avsikten med en muta i näringslivet oftast att försöka påverka den mutades åtgärder i dennes befattning eller uppdrag. Gynnande innebär inte enbart ett gynnsamt resultat för den mutade eller en tredje part utan exempelvis också överlämnande av uppgifter om en näringsidkares verksamhet (RP 66/1988 rd, s. 85/II).

I strafflagen förutsätts att det mellan näringsidkaren och uppdragstagaren i allmänhet bör råda ett förtroendeförhållande av något slag (RP 66/1988 rd, s. 85). Ett mutbrott som begås i ett företags verksamhet utan företagets vetskap bryter mot detta förtroendeförhållande. Även om det i strafflagens bestämmelser om mutor i näringsverksamhet i allmänhet förutsätts att gärningen har åsamkat den mutades arbetsgivare eller huvudman åtminstone en viss skada, kan gärningen även direkt kränka en konkurrerande näringsidkares intressen. Till och med då förmånen inte på något sätt direkt skadar en arbetsgivare som är ovetande om att en förmån erbjudits, kan det vara fråga om straffbart givande av muta. Att t.ex. den som gjort den förmånligaste entreprenadofferten erbjuder en förmån för att försäkra sig om att hans offert blir antagen innebär enligt den gällande strafflagen straffbart givande av muta eftersom detta trots allt "innebär olovlig inblandning i näringsidkarens verksamhetssfär samt äventyrar förtroendeförhållandet mellan näringsidkaren och hans anställda". (RP 66/1988 s. 86).

Rambeslutet och strafflagens bestämmelser om mutor har motiverats på samma sätt. Bestämmelserna skyddar framför allt förtroendeförhållandet mellan arbetsgivaren och arbetstagaren samt uppdragsgivaren och uppdragstagaren. Trots att uttrycken är delvis olika är målet med strafflagens straffbestämmelser och rambeslutet detsamma. Bestämmelserna i strafflagen kan således anses motsvara kraven i rambeslutet.

Artikel 3. Anstiftan och medhjälp. I rambeslutet förutsätts att anstiftan och medhjälp

till de gärningar som anges i artikel 2 skall straffbeläggas. Strafflagen överensstämmer till denna del med rambeslutet.

Artikel 4. Straffrättsliga och andra påföljder. I artikel 4.1 förutsätts att de gärningar som avses i artiklarna 2 och 3 skall beläggas med effektiva, proportionerliga och avskräckande straffrättsliga påföljder. Enligt artikel 4.2 skall de gärningar som avses i artikel 2 beläggas med ett straff på minst ett och maximalt tre års fängelse.

Aktiva och passiva mutbrott i näringsverksamhet kan bägge enligt strafflagen medföra böter eller fängelse i högst två år. Bestämmelserna i strafflagen motsvarar till denna del rambeslutet.

Enligt artikel 4.3 kan en fysisk person som i samband med en viss affärsverksamhet har dömts för de gärningar som avses i artikel 2, vid behov, och åtminstone i de fall där han eller hon hade en ledande ställning i ett företag inom den berörda verksamheten, temporärt förbjudas att bedriva denna särskilda eller en jämförbar affärsverksamhet i en liknande ställning eller egenskap, om det som har fastställts ger anledning att tro att det finns en uppenbar risk för missbruk av ställning eller tjänsteställning genom aktiv eller passiv korruption.

Lagen om näringsförbud (1059/1985) uppfyller kraven i artikel 4.3. Näringsförbudet är i många avseenden mera omfattande än vad som förutsätts i rambeslutet. Näringsförbudet har i Finland karaktären av en straffrättslig såringsåtgärd. Enligt rambeslutet kan ett näringsförbud vara annat än ett straff. Enligt rambeslutet är det tillräckligt att personer vid behov kan förbjudas att bedriva affärsverksamhet. Lagen om näringsförbud möjliggör meddelande av näringsförbud under vissa förutsättningar.

Enligt rambeslutet är förutsättningen för näringsförbud att personen i fråga dömts för mutbrott i näringsverksamhet. Enligt 3 § i lagen om näringsförbud kan en person under vissa förutsättningar oberoende av hurdant brott han eller hon gjort sig skyldig till meddelas näringsförbud, om brottet inte är ringa. Även väsentligt åsidosättande av lagstadgade skyldigheter kan leda till att näringsförbud meddelas. Rambeslutet gör det möjligt att begränsa förbudet så att det gäller enbart per-

soner i ledande och liknande ställning i ett företag enbart inom denna särskilda eller en jämförbar verksamhet. Näringsförbud får enligt 2 § i lagen om näringsförbud meddelas bl.a. en enskild näringsidkare och den som leder ett samfund eller en stiftelse. Enligt lagens 4 § är näringsförbudet i regel genomgripande. Det förbjuder förutom arbete i en viss ledande ställning även bl.a. stiftande av ett aktiebolag eller andelslag samt förvärv av på ägande eller avtal grundad bestämmanderätt i vilken rörelse som helst. Av särskilda skäl kan det bestämmas att förbudet inte gäller viss rörelse. Enligt rambeslutet är en förutsättning för näringsförbud dessutom att det finns en uppenbar risk för att den som meddelas förbud även i fortsättningen skulle göra sig skyldig till mutbrott vid bedrivande av näringsverksamhet. Någon sådan begränsning av meddelande av näringsförbud finns inte i lagen om näringsförbud. Lagstiftningen i Finland uppfyller således kraven i rambeslutet.

Artikel 5. Juridiska personers ansvar. Juridiska personer kan enligt artikel 5.1 ställas till ansvar för de brott som avses i artiklarna 2 och 3 och som begås till förmån för dessa juridiska personer av någon person som agerar antingen enskilt eller som en del av den juridiska personens organisation och har en ledande ställning inom den juridiska personens organisation, grundad på

a) befogenhet att företräda den juridiska personen, eller b) befogenhet att fatta beslut på den juridiska personens vägnar, eller c) befogenhet att utöva kontroll inom den juridiska personen.

Enligt artikel 5.2 kan en juridisk person även ställas till svars när brister i övervakning eller kontroll som skall utföras av en sådan person som avses i artikel 5.1 har gjort det möjligt för en person som är underställd den juridiska personen att till förmån för denna juridiska person begå ett sådant brott som anges i artiklarna 2 och 3. Enligt artikel 5.3 skall den juridiska personens ansvar enligt punkterna 1 och 2 inte utesluta lagföring av fysiska personer som är gärningsmän, anstiftare eller medverkande till de brott som avses i artiklarna 2 och 3.

Bestämmelsen har formulerats på samma sätt som artikel 2 i det andra protokollet till

konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen och den motsvarar bestämmelserna om juridiska personers ansvar vilka ingår i övriga rambeslut som ingåtts med stöd av avdelning VI artikel 34.2 punkt e i Fördraget om Europeiska unionen. Bestämmelserna angående straffansvar för juridiska personer i 9 kap. i strafflagen uppfyller kraven enligt rambeslutet.

I strafflagens bestämmelser om mutbrott som gäller näringsverksamhet har straffansvaret för juridiska personer utsträckts enbart till givande av muta i näringsverksamhet. Rambeslutet förutsätter däremot att juridiska personer skall kunna dömas till straffansvar även för tagande av muta.

Därför föreslås att 30 kap. 13 § i strafflagen, som gäller näringsverksamhet, ändras så att straffansvaret för juridiska personer utsträcks även till tagande av muta i näringsverksamhet.

Artikel 6. Påföljder för juridiska personer. Enligt artikel 6.1 skall varje medlemsstat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att en ansvarig juridisk person i enlighet med artikel 5.1 skall kunna bli föremål för effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder, som innefattar bötesstraff eller administrativa avgifter och som kan innefatta andra påföljder. Förpliktelsen i artikel 6.1 uppfylls i och med att en juridisk person enligt 9 kap. i strafflagen kan dömas till samfundsbot.

Som exempel på andra påföljder som är beroende av prövning nämns i rambeslutet

a) fråntagande av rätt till offentliga förmåner eller stöd, b) tillfälligt eller permanent näringsförbud, c) rättslig övervakning, eller d) rättsligt beslut om upplösning av verksamheten.

I Finland har det inte ansetts vara nödvändigt med sådana påföljder, och rambeslutet förpliktar inte heller medlemsstaterna att föreskriva om sådana.

Enligt artikel 6.2 skall varje medlemsstat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att en juridisk person som har ställts till svars i enlighet med artikel 5.2 skall kunna bli föremål för effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder eller åtgärder. I dessa fall räcker det att någon annan än en straffrättslig påföljd kan dömas ut

för att förpliktelserna skall uppfyllas. Förpliktelsen i artikel 6.2 uppfylls i och med att en juridisk person enligt 9 kap. i strafflagen kan dömas till samfundsbot.

Artikel 7. Behörighet. Enligt artikeln skall varje medlemsstat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att fastställa sin behörighet i fråga om de brott som avses i artiklarna 2 och 3, när brottet har begåtts

a) helt eller delvis på medlemsstatens territorium, b) av en av dess medborgare, eller c) till förmån för en juridisk person som har sitt säte inom medlemsstatens territorium.

I artikel 7.1 punkt a anges att en stats lagstiftningsbehörighet grundar sig på territorialitetsprincipen. Bestämmelser om denna princip finns i 1 kap. 1 § i strafflagen. Enligt paragrafen skall den som har begått ett brott i Finland dömas enligt finsk lag. Enligt 1 kap. 10 § anses ett brott vara begånget såväl där den brottsliga handlingen företogs som där den rekvisitsenliga följden av brottet framträdde. Bestämmelserna i strafflagen uppfyller således kraven i artikel 7.1 punkt a.

I artikel 7.1 punkt b åläggs medlemsstaterna att utöva sin lagstiftningsbehörighet utifrån den s.k. aktiva nationalitetsprincipen. Om detta föreskrivs i 1 kap. 6 § i strafflagen, där det sägs att finsk lag tillämpas på brott som en finsk medborgare har begått utanför Finland. I dessa fall har man dock i strafflagen föreskrivit att en förutsättning är dubbel straffbarhet. I 1 kap. 11 § i strafflagen förutsätts att gärningen i dessa fall är straffbar också enligt lagen på gärningsorten och att även en domstol i den främmande staten kunde ha dömt ut straff för gärningen. För brottet får inte heller i Finland dömas ut ett strängare straff än det som föreskrivs för brottet enligt lagen på gärningsorten. För att ett brottmål skall få prövas i Finland krävs enligt 1 kap. 12 § 1 mom. 1 punkten i strafflagen i dessa fall åtalsförordnande av riksåklagaren. Ett sådant åtalsförordnande krävs dock inte i de situationer som beskrivs i 2 mom. 1 punkten i den nämnda paragrafen, dvs. när ett brott som en finsk medborgare har begått utomlands har en sådan anknytning till Finland som nämns i punkten (brottet har riktat sig mot Finland, en finsk medborgare, en i Finland varaktigt bosatt utlänning eller ett finskt samfund, en finsk stiftel-

se eller någon annan finsk juridisk person). Om ett mutbrott som har begåtts utomlands skall anses ha riktat sig mot Finland i enlighet med 1 kap. 3 § i strafflagen t.ex. om Finlands ekonomiska intressen allvarligt har kränkts tillämpas finsk lag.

Enligt artikel 7.1 punkt c skall varje medlemsstat fastställa sin behörighet i situationer när brottet har begåtts till förmån för en juridisk person som har sitt säte inom medlemsstatens territorium. Eftersom ett sådant brott till följd av territorialitetsprincipen alltid hör till Finlands jurisdiktion när det har begåtts i Finland, kommer punkt c således att tillämpas på brott som har begåtts utomlands till förmån för en juridisk person som har sitt säte i Finland. Enligt 1 kap. 5 § i strafflagen tillämpas finsk lag på brott som har begåtts utanför Finland och som riktar sig mot ett finskt samfund, en finsk stiftelse eller ett finskt företag. På aktiv korruption i näringslivet i de fall där korruptionen riktar sig mot ett finskt företag, en finsk stiftelse eller en finsk juridisk person är 1 kap. 5 § i strafflagen i många fall tillämplig, även om där förutsätts dubbel straffbarhet. Enligt 1 kap. i strafflagen kan finsk lag däremot inte tillämpas enbart på den grunden att gärningen har begåtts utomlands till förmån för en finsk juridisk person. Finsk lag kan i fall som avses i punkt c tillämpas endast om en gärning som begåtts utomlands dessutom har någon annan i 1 kap. i strafflagen nämnd anknytning till Finland. Ett brott som begåtts till förmån för en juridisk person skall således ha begåtts av en finsk medborgare och kravet på dubbel straffbarhet skall uppfyllas eller så skall brottet uppfylla de i 3 § nämnda förutsättningarna för brott som riktar sig mot Finland. Om finsk lag tillämpas på brottet med stöd av dessa principer, kan också en juridisk person ställas till svars enligt 1 kap. 9 § i strafflagen.

I artikel 7.2 bestäms dessutom om en allmän rätt för medlemsstaterna att göra undantag från ovan nämnda bestämmelser. Där konstateras att en medlemsstat får besluta att inte tillämpa eller endast i särskilda fall eller under särskilda omständigheter tillämpa behörighetsreglerna i punkt 1 b och 1 c. Medlemsstater skall enligt artikel 7.4 underrätta rådets generalsekretariat om de beslutar sig för att utnyttja den möjlighet till undantag

som nämns i artikel 7.2 samt vid behov även de särskilda fall eller särskilda omständigheter då undantaget gäller. Då riksdagen godkände ER:s korruptionskonvention godkände den samtidigt en reservation i bestämmelsen om behörighet i fråga om mutbrott inom den privata sektorn, enligt vilken Finland tillämpar en behörighetsbestämmelse enligt nationalitetsprincipen på mutbrott inom den privata sektorn enbart då kravet på dubbel straffbarhet uppfylls, om inte gärningen allvarligt kränker eller äventyrar Finlands statliga, militära eller ekonomiska rättigheter eller intressen.

Finland skall således meddela att åtalsförordnande av riksåklagaren eller dubbel straffbarhet kan förutsättas i de fall som avses i artikel 7.1 punkt b, om inte gärningen i det sistnämnda fallet allvarligt kränker eller äventyrar Finlands statliga, militära eller ekonomiska rättigheter eller intressen. Lagstiftningen i Finland motsvarar inte till alla delar kraven i artikel 7.1 punkt c i rambeslutet. Finland skall således i enlighet med artikel 7.4 meddela att nämnda punkt c inte tillämpas som enda grund för behörigheten.

Enligt artikel 7.3 skall en medlemsstat som enligt nationell lagstiftning ännu inte medger utlämning av sina egna medborgare vidta nödvändiga åtgärder för att fastställa sin behörighet i fråga om de brott som avses i artiklarna 2 och 3, när de har begåtts av dess egna medborgare utanför dess territorium. Här avses uppenbarligen en sådan medlemsstat som inte under några omständigheter medger utlämning av dess egna medborgare. Enligt lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003) och lagen om utlämning för brott Finland och de övriga nordiska länderna emellan (270/1960) kan en finsk medborgare under vissa förutsättningar utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen eller till de övriga nordiska länderna för att åtgärder för väckande av åtal skall kunna vidtas. Artikel 7.3 förutsätter således inte några ändringar i lagstiftningen.

Artikel 8. Upphävande. Enligt denna artikel i rambeslutet skall gemensam åtgärd 98/742/RIF upphävas.

Artikel 9. Genomförande. Rambeslutet skall i medlemsstaterna sättas i kraft före den

22 juli 2005. Medlemsstaterna skall senast samma dag till rådets generalsekretariat och till kommissionen överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning. På grundval av en rapport som utarbetats med hjälp av denna information och en skriftlig rapport från kommissionen skall rådet före den 22 oktober 2005 bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har följt bestämmelserna i detta rambeslut.

Artikel 10. Territoriell tillämpning. Enligt artikeln skall rambeslutet tillämpas även i Gibraltar.

Artikel 11. Ikraftträdande. Rambeslutet träder i kraft samma dag som det offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att göra de ändringar i lagstiftningen som krävs för att genomföra rambeslutet i Finland. Korruption inom såväl den privata som den offentliga sektorn utgör ett hot mot rättssamhället samt snedvrider konkurrensen i samband med förvärv av varor eller kommersiella tjänster och hindra en sund ekonomisk utveckling. Syftet med verkställandet av detta rambeslut är att säkerställa att även juridiska personer kan ställas till svars för givande och tagande av muta inom den privata sektorn.

Det föreslås att strafflagens 30 kap. 13 § ändras så att juridiska personer kan dömas till straffansvar även för tagande av muta i näringsverksamhet.

4. Propositionens konsekvenser

Propositionen utvidgar i någon mån straffansvaret för juridiska personer i fråga om mutbrott i näringsverksamhet. Det kan förväntas att man i affärslivet allt mera bemödar sig om att förebygga allt slags illojalt beteende samt för att garantera att personer som i vilken egenskap som helst leder eller arbetar för ett företag inom den privata sektorn arbetar enligt anvisningarna om och reg-

lerna för yrkesverksamhet. Propositionen är ägnad att minska förekomsten av mutbrott i näringsverksamhet.

Propositionen har inga betydande ekonomiska eller organisatoriska konsekvenser.

5. Beredningen av propositionen

Statsrådet sände den 22 augusti 2002 en skrivelse till riksdagen med anledning av ett förslag till rådets rambeslut angående kam-

pen mot korruption inom den privata sektorn (U 39/2002 rd). Riksdagens lagutskott har avgett ett utlåtande angående förslaget (LaUU 16/2002). Det av en arbetsgrupp beredda rambeslutet godkändes av Europeiska unionens råd den 31 juli 2003.

Propositionen har beretts vid justitieministeriet. Utlåtandena från handels- och industriministeriet, inrikesministeriet, Riksåklagarämbetet och Centralhandelskammaren ha i huvudsak varit positiva.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

30 kap. Om näringsbrott

13 § *Straffansvar för juridiska personer.* Till de brott på vilka straffansvar för juridiska personer kan tillämpas skall fogas tagande av muta i näringsverksamhet. Förslaget hänför sig till uppfyllandet av kraven i artikel 5 i rambeslutet.

I statsrådets skrivelse till riksdagen anses det vara problematiskt att utsträcka straffansvaret för juridiska personer till tagande av muta, eftersom en juridisk person kan bli straffansvarig för att någon som handlar på dess vägnar genom ett brottsligt förfarande har vållat den ekonomisk eller annan skada.

Vid beredningen av rambeslutet har det dock poängterats att avsikten med rambeslutet är att skydda både förtroendeförhållandet mellan arbetstagaren och företaget samt företaget för de skadliga verkningarna av mutbrott. Avsikten är inte att straffansvaret för en juridisk person skall tillämpas om någon som handlar på företagets vägnar utan att företaget vetat om det tagit emot en muta och därför handlat på ett sätt som skadar företaget. Avsikten med rambeslutet är inte heller att en juridisk person skall bära ansvar för en arbetstagares tagande av muta som är förenligt med företagets intresse och godkänt av företaget.

En situation där juridiska personer i fråga om tagande av muta i näringsverksamhet kunde dömas till straffansvar har i allmänhet uteslutits. Om den som tagit en muta har handlat på sin arbetsgivares vägnar eller till dennes förmån, är det inte fråga om straffbart tagande av muta, då kriminaliseringen uttryckligen gäller gärningar som skadar en näringsidkare som är arbetsgivare (RP 95/1993 rd, s. 51). Mutbrott i näringslivet kan det dock undantagsvis vara fråga om även då mottagandet av en förmån står i överensstämmelse med arbetsgivarens intresse. Gärningen kan även göra intrång i kon-

kurrerande näringsidkares intressen. Även om det också då i allmänhet för straffbarhet förutsätts att gärningen har åsamkat den mutades arbetsgivare eller huvudman åtminstone en viss skada eller olägenhet är detta inte undantagslöst. Exempelvis en betydande gåva som för att entreprenadanbudet skall antas efter att anbudstävlingen avslutats ges av det företag som gett ett sämre entreprenadanbud än andra företag, skadar nödvändigtvis inte det företag som tagit emot gåvan och inte förtroendeförhållandet mellan företaget och arbetstagaren i företagets tjänst, men nog spelreglerna för anbudstävlingar i näringslivet och berättigade intressen för övriga företag som deltagit i anbudstävlingen. Bestämmelserna om mutbrott som gäller näringslivet och bestämmelserna om det föreslagna straffrättsliga ansvaret för juridiska personer kunde tillämpas i sådana fall. Tagande av muta i näringsverksamhet kan vara straffbart även då ett företag som tagit emot en muta går med på att göra något förbjudet endast på grund av att företaget blivit mutat att göra det. Om t.ex. ett företag efter att ha tagit emot en muta går med på att med åsidosättande av säkerhetsföreskrifterna göra sig av med kärll innehållande farligt gift kan mottagandet av mutan anses vara straffbart. I ett sådant fall är det även möjligt med straffansvar för juridiska personer.

I 9 kap. 2 § i strafflagen förskrivs om förutläggningarna för när en juridisk person kan dömas till samfundsbot. Straffansvar för juridiska personer kommer i princip i fråga även om det i företagets verksamhet inte har iakttagits den omsorg och försiktighet som krävs för att förebygga brottet. Risk för att ett företag döms till samfundsbot för tagande av en muta som skadar företaget och som tagits emot utan att företaget vetat om det, finns dock i praktiken inte. Mottagandet av en muta som skadar företaget leder dock inte nödvändigtvis till samfundsbot, även om tillräcklig omsorg inte skulle ha iakttagits för att förebygga brottet. Enligt 1 kap. 8 § i lagen om rättegång

i brottmål (689/1997) får allmänna åklagaren, om inte ett viktigt allmänt eller enskilt intresse kräver något annat, besluta om åtalseftergift bland annat när en rättegång och ett straff skall anses oskäligen eller oändamålsenliga i vissa fall. Domstolen får också enligt 9 kap. 4 § i strafflagen avstå från att döma till samfundsbot på grund av oskälighet eller att brottet är ringa. Straffet skulle anses oskäligt med beaktande av bl.a. de övriga följderna som brottet förorsakat den juridiska personen eller den juridiska personens åtgärder för att förhindra och utreda brottet. De övriga följderna kan vara även så kallade inofficiella följderna, såsom negativ publicitet, försvårad verksamhet eller övriga faktiska konsekvenser. Avsikten är inte att en juridisk person alltid döms till samfundsbot också i det fall att det i företagets verksamhet har skett för företaget skadligt tagande av muta.

Utgående från vad som sagts ovan föreligger det inte någon risk för att kopplandet av samfundsansvaret till passiv korruption skulle leda till att företag döms till samfundsbot

då företaget åsamkats skada av att en arbetstagare eller ansvarig person i företaget tagit mutor. Bestämmelsen kan däremot tillämpas i sådana fall då tagandet av muta skadar något annat företags intressen. Även om tillämpningsområdet i fråga om straffansvaret för juridiska personer i fall av passiv korruption förblir relativt snävt, kan detta ansvar trots allt anses vara motiverat och i princip godtagbart.

2. Ikraftträdande

Enligt artikel 9 i rambeslutet skall medlemsstaterna genomföra rambeslutet senast den 22 juli 2005. Därför föreslås att lagen skall träda ikraft genast efter att den har antagits och blivit stadfäst, dock senast den 22 juli 2005.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om ändring av 30 kap. 13 § i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 30 kap. 13 §, sådan den lyder i lag 743/1995, som följer:

30 kap

Om näringsbrott

13 §

företagsspioneri, missbruk av företagshemlighet, givande av muta i näringsverksamhet och tagande av muta i näringsverksamhet tillämpas vad som föreskrivs om straffansvar för juridiska personer.

Straffansvar för juridiska personer

Denna lag träder i kraft den 20 .

På marknadsföringsbrott, konkurrensbrott,

Helsingfors den 18 februari 2005

Republikens President**TARJA HALONEN**Justitieminister *Johannes Koskinen*

Lag

om ändring av 30 kap. 13 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 30 kap. 13 §, sådan den lyder i lag 743/1995, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap

Om näringsbrott

13 §

Straffansvar för juridiska personer

På marknadsföringsbrott, konsurrensbrott, företagsspioneri, missbruk av företagshemlighet och givande av muta i näringsverksamhet tillämpas vad som stadgas om straffansvar för juridiska personer.

På marknadsföringsbrott, konkurrensbrott, företagsspioneri, missbruk av företagshemlighet, givande av muta i näringsverksamhet *och tagande av muta i näringsverksamhet* tillämpas vad som föreskrivs om straffansvar för juridiska personer.

Denna lag träder i kraft den _____ *20* .

RÅDETS RAMBESLUT
av den 22 juli 2003
om kampen mot korruption inom den privata sektorn
2003/568/RIF

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA RAMBESLUT

med beaktande av Fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 29, 31.1 e och 34.2 b i detta,

med beaktande av Konungariket Danmarks initiativ, (1)

med beaktande av Europaparlamentets yttrande, (2) och

av följande skäl:

(1) I takt med globaliseringen har det under de senaste åren skett en ökning av den gränsöverskridande handeln med varor och tjänster. Mot denna bakgrund är det inte endast ett nationellt problem om det förekommer korruption inom den privata sektorn i en medlemsstat utan även ett gränsöverskridande problem, som mest effektivt bekämpas med en gemensam åtgärd från Europeiska unionens sida.

(2) Den 27 september 1996 antog rådet akten om upprättande av ett protokoll till konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen. (3) Protokollet, som trädde i kraft den 17 oktober 2002, innehåller definitioner av och harmoniserade straff för mutbrott och bestickning.

(3) Rådet godkände den 26 maj 1997 en konvention om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i (4).

(4) Den 22 december 1998 antog rådet även gemensam åtgärd 98/742/RIF rörande korruption inom den privata sektorn (5). I samband med antagandet av den gemensamma åtgärden avgav rådet också en förklaring, varav det framgår att rådet är enigt om att den gemensamma åtgärden utgör det första steget på EU-nivå i kampen mot sådan korruption och att det kommer att genomföras ytterligare åtgärder i ett senare skede mot bakgrund av resultatet av den bedömning som skall ske i enlighet med artikel 8.2 i den gemensamma åtgärden. Det föreligger ännu inte någon rapport om medlemsstaternas införlivande av den gemensamma åtgärden med nationell lagstiftning.

(1) EGT C 184, 2.8.2002, s. 5.

(2) Yttrande av den 22.11.2002 (ännu ej offentliggjort i EUT).

(3) EGT C 313, 23.10.1996, s. 1.

(4) EGT C 195, 25.6.1997, s. 2.

(5) EGT L 358, 31.12.1998, s. 2.

(5) Den 13 juni 2002 antog rådet rambeslut 2002/584/RIF om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (6), i vilket korruption ingår i förteckningen över brott som faller inom räckvidden för den europeiska arresteringsordern enligt vilken det inte krävs kontroll i förväg av om det föreligger dubbel straffbarhet.

(6) Enligt artikel 29 i Fördraget om Europeiska unionen är det unionens mål att ge medborgarna en hög säkerhetsnivå inom ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, och detta mål skall uppnås genom förebyggande och bekämpande av brottslighet, vare sig denna är organiserad eller ej, inklusive korruption.

(7) Enligt punkt 48 i slutsatserna från Europeiska rådet i Tammerfors den 15—16 oktober 1999 är korruption en sektor med särskild betydelse när det gäller fastställande av minimibe-stämmelser för vad som utgör en straffbar handling i medlemsstaterna och de påföljder som skall tillämpas.

(8) En OECD-konvention om bekämpande av bestickning av utländska offentliga tjänstemän i internationella affärsförbindelser antogs vid en förhandlingskonferens den 21 november 1997, och Europarådet har också antagit en straffrättslig konvention om korruption, som öppnades för undertecknande den 27 januari 1999. Till denna konvention fogas ett avtal om inrättande av en grupp av stater mot korruption (GRECO). Dessutom har det inletts förhandlingar om en FN-konvention om kamp mot korruption.

(9) Medlemsstaterna fäster särskild vikt vid kampen mot korruption inom såväl den offentliga som den privata sektorn, eftersom de anser att korruption inom båda dessa sektorer utgör ett hot mot rättssamhället samt snedvrider konkurrensen i samband med förvärv av varor eller kommersiella tjänster, och hindrar en sund ekonomisk utveckling. De medlemsstater som ännu inte har ratificerat Europeiska unionens konvention av den 26 maj 1997 och Europarådets konvention av den 27 januari 1999 kommer därför att överväga hur de skall kunna göra det snarast möjligt.

(10) Målet med detta rambeslut är i synnerhet att se till att såväl aktiv som passiv korruption inom den privata sektorn straffbeläggs i alla medlemsstater, att även juridiska personer kan ställas till ansvar för dessa brott och att påföljderna för brotten är effektiva, proportionerliga och avskräckande.

(6) EGT L 190, 18.7.2002, s. 1.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Definitioner

I detta rambeslut avses med

— *juridisk person*: var och en som har denna status enligt tillämplig nationell lagstiftning, med undantag för stater eller andra offentliga organ vid utövandet av de befogenheter som de har i egenskap av statsmakter samt offentliga internationella organisationer.

— *pliktförsummelse*: skall förstås i enlighet med nationell lagstiftning. Begreppet pliktförsummelse i nationell lagstiftning bör som ett minimum omfatta varje illojalt beteende som utgör en försummelse av en föreskriven plikt, eller, i förekommande fall, en försummelse av de yrkesmässiga föreskrifter eller regler som är tillämpliga inom den verksamhet som bedrivs av en person som i vilken egenskap som helst leder eller arbetar för ett företag inom den privata sektorn.

Artikel 2

Aktiv och passiv korruption inom den privata sektorn

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att straffbelägga följande gärningar när de begås avsiktligt och utförs i samband med kommersiell verksamhet.

a) Att direkt eller genom en mellanhand lova, erbjuda eller ge en person som i någon egenskap leder eller arbetar för ett företag inom den privata sektorn en otillbörlig förmån, oavsett art, för egen räkning eller för tredje mans räkning, för att denna person i strid med sina skyldigheter skall utföra eller underlåta att utföra en handling.

b) Att i någon egenskap i ledande ställning eller som anställd i ett företag inom den privata sektorn direkt eller genom en mellanhand, för egen räkning eller för tredje mans räkning, begära eller ta emot en otillbörlig

förmån, oavsett art, eller acceptera ett löfte om en sådan förmån, för att i strid med sina skyldigheter utföra eller underlåta att utföra en handling.

2. Punkt 1 skall tillämpas på affärsverksamhet som bedrivs inom vinstdrivande företag och ideella organisationer.

3. En medlemsstat kan förklara att den kommer att begränsa tillämpningsområdet för punkt 1 till sådana gärningar som innefattar, eller kan innefatta, snedvridning av konkurrensen i samband med förvärv av varor eller kommersiella tjänster.

4. De förklaringar som avses i punkt 3 skall lämnas till rådet när detta rambeslut antas och skall gälla under fem år från och med den 22 juli 2005.

5. Rådet skall, vid lämplig tidpunkt före den 22 juli 2010, se över denna artikel för att överväga om det skall vara möjligt att förnya förklaringar som lämnats i enlighet med punkt 3.

Artikel 3

Anstiftan, medhjälp, främjande

Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att straffbelägga anstiftan, medhjälp och främjande av de gärningar som anges i artikel 2.

Artikel 4

Straffrättsliga och andra påföljder

1. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att de gärningar som avses i artiklarna 2 och 3 skall beläggas med effektiva, proportionerliga och avskräckande straffrättsliga påföljder.

2. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att de gärningar som avses i artikel 2 skall beläggas med ett

maximalt straff på minst ett till tre års fängelse.

3. Varje medlemsstat skall, i enlighet med sina författningenliga regler och principer, vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att en fysisk person som i samband med en viss affärsverksamhet har dömts för de gärningar som avses i artikel 2, vid behov, och åtminstone i de fall där han eller hon hade en ledande ställning i ett företag inom den berörda verksamheten, temporärt kan förbjudas att bedriva denna särskilda eller en jämförbar affärsverksamhet i en liknande ställning eller egenskap, om det som har fastställts ger anledning att tro att det finns en uppenbar risk för missbruk av ställning eller tjänsteställning genom aktiv eller passiv korruption.

Artikel 5

Juridiska personers ansvar

1. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att juridiska personer kan ställas till ansvar för de brott som avses i artiklarna 2 och 3 och som begås till förmån för dessa juridiska personer av någon person som agerar antingen enskilt eller som en del av den juridiska personens organisation och har en ledande ställning inom den juridiska personens organisation, grundad på

- a) befogenhet att företräda den juridiska personen, eller
- b) befogenhet att fatta beslut på den juridiska personens vägnar, eller
- c) befogenhet att utöva kontroll inom den juridiska personen.

2. Utöver vad som redan angivits i punkt 1, skall varje medlemsstat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att en juridisk person kan ställas till ansvar när brister i övervakning eller kontroll som skall utföras av en sådan person som avses i punkt 1 har gjort det möjligt för en person som är underställd den juridiska personen att till förmån för denna juridiska person begå ett sådant brott som anges i artiklarna 2 och 3.

3. Den juridiska personens ansvar enligt punkterna 1 och 2 skall inte utesluta lagföring av fysiska personer som är gärningsmän, anstiftare eller medhjälpare till de brott som avses i artiklarna 2 och 3.

Artikel 6

Påföljder för juridiska personer

1. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att en juridisk person som har ställts till ansvar i enlighet med artikel 5.1 skall kunna bli föremål för effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder, som innefattar bötesstraff eller administrativa avgifter och som kan innefatta andra påföljder, såsom

- a) frångående av rätt till offentliga förmåner eller stöd,
- b) tillfälligt eller permanent näringsförbud,
- c) rättslig övervakning, eller
- d) rättsligt beslut om upplösning av verksamheten.

2. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att en juridisk person som har ställts till ansvar i enlighet med artikel 5.2 skall kunna bli föremål för effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder eller åtgärder.

Artikel 7

Behörighet

1. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att fastställa sin behörighet i fråga om de brott som avses i artiklarna 2 och 3, när brottet har begåtts

- a) helt eller delvis på medlemsstatens territorium,
- b) av en av dess medborgare, eller
- c) till förmån för en juridisk person som har sitt säte inom medlemsstatens territorium.

2. En medlemsstat får besluta att inte tillämpa eller endast i särskilda fall eller under särskilda omständigheter tillämpa behörig-

hetsreglerna i punkt 1 b och 1 c, när brottet har begåtts utanför dess territorium.

3. En medlemsstat som enligt nationell lagstiftning ännu inte medger utlämning av sina egna medborgare skall vidta nödvändiga åtgärder för att fastställa sin behörighet i fråga om de brott som avses i artiklarna 2 och 3, när de har begåtts av dess egna medborgare utanför dess territorium.

4. Medlemsstater som beslutar att tillämpa punkt 2 skall underrätta rådets generalsekretariat och kommissionen om detta, om så är lämpligt med angivande av de särskilda fall eller omständigheter då beslutet gäller.

Artikel 8

Upphävande

Gemensam åtgärd 98/742/RIF skall upphöra att gälla.

Artikel 9

Genomförande

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i detta rambeslut före den 22 juli 2005.

2. Medlemsstaterna skall senast samma dag till rådets generalsekretariat och till kommissionen överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning. På grundval av en rapport som utarbetats med hjälp av denna information och en skriftlig rapport från kommissionen skall rådet före den 22 oktober 2010 bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har följt bestämmelserna i detta rambeslut.

Artikel 10

Territoriell tillämpning

Detta rambeslut skall tillämpas i Gibraltar.

Artikel 11

Ikraftträdande

Detta rambeslut träder i kraft samma dag som det offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning.

Utfärdat i Bryssel den 22 juli 2003.

På rådets vägnar
G. ALEMANN
Ordförande